

Kiti severnega Jadrana – 1. del

Besedilo: Ana Hace

Ilustracije: Vladimir Leben, Prirodoslovni muzej Slovenije

Določevanje vrst v naravi je lahko precej zahtevno. Tako je tudi pri kitih, ki preživijo večino časa pod morsko gladino. Včasih uzremo zgolj kak pljusk, izdih ali hrbtno plavut. Na opazovalne zmogljivosti v veliki meri vplivajo tudi vremenski pogoji (megla, dež, velikost valov ipd.). Prispevek, objavljen v prvih dveh številkah Trdoživa, je namenjen lažji prepoznavi kitov, ki jih lahko srečamo v Jadranskem morju.

V red kitov (Cetacea) spadajo tako kiti kot tudi delfini in pliskavke. Red delimo na podredova vosatih (Mysticeti) in zobatih kitov (Odontoceti), znotraj katerih poznamo 80 vrst.

Severno Jadransko morje je plitvo in polzaprto morsko območje, zato tu oceanskih oz. pelagičnih vrst (vrste, ki živijo na odprtem morju, daleč stran od obale) navadno ne srečujemo. Kljub temu da je v severnem Jadranu stalno prisotna le ena vrsta kitov, se tukaj pojavlja kar nekaj vrst. Doslej je bilo zabeleženih devet vrst, in sicer iz družin delfinov (Delphinidae), glavačev (Physeteriade) in brazdastih kitov (Balaenopteridae). Predstavljamo prve tri vrste:

Velika pliskavka

Velika pliskavka (*Tursiops truncatus*) je edina stalno prisotna vrsta kitov v severnem Jadranu. Pogosto se zadržuje v bližini obal, zato velja za t. i. »obalno« vrsto delfinov. Doseže velikost od 2,5 do 3 m, ponekod tudi do 4 m. Po hrbtu so temno sive barve, ki na bokih postopoma prehaja v svetlejše odtenke, trebuh pa je povsem bel. Imajo kratek kljun, ki je z ostrim prehodom vidno ločen od zaobljenega čela. Od očesa do prsne plavuti se vleče nekoliko temnejša črta. Prsne plavuti so sive. Hrbtne plavut srpaste oblike je dokaj visoka in temno siva ter se nahaja na sredini hrbta.

Navadni progasti delfin

Navadni progasti delfin (*Stenella coeruleoalba*) je najštevilčnejša vrsta v Sredozemlju. V južnem Jadranu je pogost, medtem ko gre v severnem Jadranu le za posamična pojavljanja. Navadni progasti delfin je oceanska vrsta. Doseže velikost med 1,8 in 2,5 m. Po hrbtu so temno sive barve, ki na bokih ostro prehaja v svetlo sivo barvo, trebuh pa je povsem bel. Ima te-

men kljun, ki je z ostrim prehodom vidno ločen od zaobljenega čela. Na sredini hrbta je dokaj visoka, temna hrbtne plavut srpaste oblike. Prsne plavuti so prav tako temne. Najbolj prepoznavna značilnost te vrste so proge. Očesi sta obkroženi s temno barvo, od koder se vzdolž celega telesa po boku vleče tanka, temna proga. Pod njo je še ena krajša, tanka temna proga. Na boku, za glavo se skoraj do hrbtne plavuti v obliki plamena razteza svetlo siva črta.

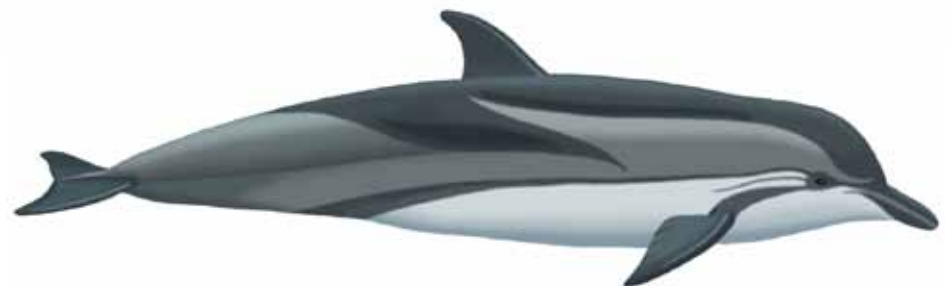
Kratkokljuni navadni delfin

Včasih najštevilčnejša vrsta kitov v Sredozemlju – kratkokljuni navadni delfin (*Delphinus delphis*) spada danes med ogrožene vrste. Pred dobrimi tridesetimi leti je bila ta vrsta prisotna tudi v severnem Jadranu, kjer sedaj velja za regionalno izumrlo. Tu so opaženi izredno redko, večinoma le kot posamezne živali. V dolžino

merijo od 1,7 do 2,4 m. Imajo kratek temen kljun, ki je z ostrim prehodom vidno ločen od zaobljenega čela. Njihova prepoznavna karakteristika je barva. Hrbet je rjavkasto sive barve, trebuh bel. Na boku imajo značilno peščeno rumeno liso, ki se pod hrbtne plavutjo zoži in prehaja v svetlo sivo barvo, ki se vleče do repa. Ta prehod svetlih barv na boku ustvari značilen vzorec »peščene ure«. Prsne plavuti, od katerih se do spodnje čeljusti vleče nekoliko temnejša proga, so temne. Hrbtne plavut je podobna plavuti navadnemu progastemu delfinu. Oko je obrobljeno s temno barvo. ✨

Velika pliskavka.

Navadni progasti delfin.

Kratkokljuni navadni delfin.